

§ 139**Remiss – Promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige**

TRN 2020–0159

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har genom tillväxt- och regionplanenämnden beretts möjligheten att yttra sig över remiss om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) i Sverige. Nämnden har tagit del av Remiss - Promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2020-08-25

Förslag till yttrande, 2020-08-25

Remiss - Promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige, finns att läsa på regeringens hemsida: <https://www.regeringen.se/49ebbo/contentassets/c59a89af2e694acbb846a1bcb3a96106/pm-om-behovsanalys-strategisk-plan-for-den-gemensamma-jordbrukspolitiken.pdf>

Förslag och yrkanden

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

1. Yttrandet över förslag Remiss - Promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige, TRN 2020–0159, godkänns och överlämnas till Näringsdepartementet.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Särskilt uttalande

V-ledamöter lämnar ett särskilt uttalande

Beslutsexpediering:
Näringsdepartementet
Akt

Yttrande - behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) i Sverige

Inledning

Region Stockholm har genom tillväxt- och regionplanenämnden fått möjlighet att yttra sig över remiss om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) i Sverige.

Region Stockholm har tagit del av PM om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige. Förslaget är enligt nämnden väl genomarbetat med en tydlig hållbarhetsintegrering av de tre dimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Synpunkter

Arbetet att ta fram en strategi för genomförandet av CAP i Sverige tar avstamp i en omfattande SWOT-analys. Baserat på målen i landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen och den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen RUFS 2050 välkomnar Region Stockholm det övergripande målet för CAP, "Modernisering av sektorn genom främjande av kunskap, innovation och digitalisering i jordbruk och landsbygder".

För att stärka etablering, utveckling av näringsliv på landsbygden samt stärka affärsmässigheten inom de gröna näringarna välkomnar Region Stockholm även behovet av fortsatt regelförenkling för stödmottagare inom CAP. Detta för att stöden ska kunna göra mer nytta än under tidigare programperioder. Region Stockholm ser att regelförenkling är en aktuell och viktig fråga för stödmottagare och näringsidkare inom regionen och därför behöver frågan lyftas.

Ett av de regionala ställningstagandena i RUFS 2050 är samspelet mellan land och stad och att utveckla dessa samband. Region Stockholm ser positivt på bättre kopplingar mellan land och stad för att öka utbytet mellan olika delar av regionen. De geografiska avstånd som finns på landsbygderna kan överbryggas genom att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter för nya affärsmöjligheter. Ny teknik och digitalisering är en förutsättning för att underlätta införandet av nya arbetsmetoder som kan leda till en ökad

produktivitet inom de gröna näringarna och även för att höja attraktiviteten i att etablera och utveckla företag inom näringslivet i hela regionen. Stockholmsregionen kan stärkas ytterligare av en ökad grad av digitalisering och att vidareutveckla samverkan mellan forskning och näringsliv för att främja innovation.

I enlighet med RUFSS 2050 och landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen ser Region Stockholm positivt på satsningar med att arbeta med ny teknik och digitalisering då detta kan främja regionens exportmöjligheter. Projektet MatLust i Södertälje är ett bra exempel på samverkan mellan landsbygd och stad för att främja innovation, öka tillväxten och arbetstillfällena inom livsmedelssektorn. MatLust arbetar med hållbara livsmedelsnäringar och samlar forskningsaktörer så som KTH, och entreprenörer i Stockholmsregionen för att gemensamt arbeta med testbäddar och produktutvecklingsprogram.

Stockholmsregionens näringsliv har en stor betydelse i omställningen mot ett fossilfritt och klimateffektivt samhälle. I enlighet med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen RUFSS 2050, måste tempot öka med bland annat klimatsmarta investeringar. Det gröna näringslivet har betydelse för livsmedels-, material- och energiförsörjningen som förväntas öka, både regionalt och nationellt. En lokalt ökad produktion av växtbaserade livsmedel, material och bioenergi bidrar till att sänka nettokoldioxidutsläppen i regionen och därmed också globalt. Region Stockholm välkomnar inriktningen att stärka kunskapsnivån och marknadsorienteringen i arbetet med den strategiska planen för framtida jordbrukspolitik i EU.

SWOT analysen belyser frågan att svenskt jordbruk kännetecknas av en ansvarsfull användning av läkemedel och bekämpningsmedel. Behovsanalysen lyfter även att värdefulla gräsmarker behöver skötas för bibehållen biologisk mångfald. RUFSS 2050 pekar på att jordbruket är en viktig grön näring som bidrar till en rad ekosystemtjänster. Och om marker växer igen hotas det lokala kulturarvet samt den biologiska mångfalden.

Konkurrenskraften inom svensk livsmedelsproduktion behöver stärkas. Svenska livsmedelsproducenter är i första hand produktionsansvariga och fler utbildningsinsatser behöver införas för att stärka deras kunskaper kring affärsmodeller. Behovsanalysen lyfter frågan att öka kunskaper om företagsledning, affärsutveckling, innovation- och exportmöjligheter inom det gröna näringslivet i Sverige. Region Stockholm ser positivt på det fortsatta arbetet med kompetenshöjande åtgärder inom de gröna näringarna och landsbygdsföretag.

I enlighet med Stockholms läns livsmedelsstrategi ser Region Stockholm också positivt på att den strategiska planen fokuserar på ökad livsmedelsproduktion med tillhörande förädlingsarbete. Förädling av livsmedelsprodukter leder även till diversifierade företag som i sin tur skapar en möjlighet att minska den ekonomiska sårbarheten. Med den fortsatt växande efterfrågan på ekologisk produktion, växtbaserade och lokalt odlade livsmedel finns det även potential att vidareutveckla regionens besöksnäring. Remissen lyfter att med en ökad förädlingsindustri ökar även primärproducenters påverkan på hela värdekedjan. Landsbygd- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen lyfter till exempel att skärgårdsfisket kan kombinera förädling och fritidsfiske tillsammans med turistverksamhet och besöksnäring.

Stockholmregionens utvecklingsplan RUFSS 2050 pekar på att skärgården rymmer stora kulturvärden; marken och havet har brukats med småskaliga metoder under lång tid. Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen belyser att skärgårdens natur-, kultur-, och rekreationsvärden behöver säkerställas för dess långsiktiga attraktivitet och hållbarhet ska bibehållas. Ett exempel är Stockholms läns första kulturresevat, Brottö skärgårdsjordbruk. Kulturresevatet har bildats för att det mångfacetterade och småskaliga jordbruket ska leva vidare genom aktivt brukande och ska fungera som en levande kunskapskälla. Region Stockholm saknar utförligare beskrivning hur natur- och kulturvärden i jordbruks- såväl som skärgårdsmiljöer tas i beaktande i behovsanalysen.

Behovsanalysen av den strategiska planen för genomförandet av CAP i Sverige belyser frågan kring generationsväxling inom svenskt jordbruk. Analysen konstaterar att underlättandet av överlåtelser inom svenskt jordbruk har möjlighet att stärka konkurrenskraften. Stockholmsregionen har en hög andel äldre lantbrukare och därför ser Region Stockholm positivt på att stödja arbetet med generationsväxlingar.

Det bedöms inte som troligt att en överenskommelse om CAP kan nås under 2020 och det är även svårt att undvika en tvåårig försening, vilket betyder att det nya regelverket börjar gälla tidigast den 1 januari 2023. Region Stockholm ställer sig övergripande positiv till behovsanalysen av den strategiska planen och kommer att följa processen med budgetfördelning, indikatorer och formulerandet av kvantifierade mål.

Remiss - Promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige

Den speciella situationen för jordbruket i Stockholms län gör att det är än svårare att kombinera de tre hållbarhetsperspektiven: det sociala, miljömässiga och ekonomiska. Det ser vi inte minst i Länsstyrelsen i Stockholms livsmedelsstrategi från 2019. Aktörerna som den strategin är tagen för äger inte några verktyg för att kunna lösa målkonflikten mellan de sociala och miljömässiga hållbarhetsmålen å ena sidan och de ekonomiska å andra sidan. Vänsterpartiet tror att den tätortsnära landsbygden behöver stöd på flera sätt som vi idag inte har.

Målsättningen i länsstyrelsens strategi är därför i huvudsak att bibehålla den nuvarande primärproduktionen. I underlagen för strategin kan vi läsa följande beskrivning:

”Stockholms län har en av de högsta andelarna jordbruksmark i träda och obrukad vall i hela landet. Här finns en potential att börja odla och öka produktionen av både foder och livsmedel. I takt med att Stockholm växer ökar konkurrensen om marken. En stor del av den mest högvärdiga åkermarken i länet finns i nära anslutning till tätorter. Stockholm är ett av de län i landet där högst andel av jordbruksmarken exploateras, framför allt till bostadsbyggande.”

Stockholms läns näringsliv har dessutom problem med kompetensbrist i en rad olika branscher och därmed också en hög konkurrens om arbetskraften. Tillsammans med det stora behovet av att bygga bostäder gör det att det finns en frestande god ekonomi i att använda jordbruksmark till annat. Det är enligt Vänsterpartiets sätt att se på det i strid med de sociala och miljömässiga målen.

Vi menar att vi behöver adressera dessa målkonflikter som vår tätortsnära landsbygd har eftersom vi också har som mål att öka användandet av jordbruksmark till matproduktion.